

**RELAȚII ROMÂNNO-ELVEȚIENE.
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ**

Adina Berciu-Drăghicescu

Șerban Șubă

Simona Șerban

Doru Bădără

Constanța Dumitrășconiu

Alina Oprea

Universitatea din București

Biblioteca Centrală Universitară
„Carol I” București

Adina Berciu-Drăghicescu

Șerban Șubă
Simona Șerban

Doru Bădără
Constanța Dumitrășconiu
Alina Oprea

RELATII BILATERALE INTERNATIONALE. BIBLIOGRAFII GENERALE (RBIBG)

RELATII ROMÂNNO-ELVEȚIENE. BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

Coordonator: *Adina Berciu-Drăghicescu*
Colaboratori: *Silvia Tomescu, Laurențiu Stan*

editura universității din bucurești®

2011

Coperta I: Casa Elveției din București, Str.Plantelor, nr. 20
Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București
Harta Elveției

© editura universității din bucurești*

Șos. Panduri 90-92, București – 050663; Tel./Fax: 021.410.23.84

E-mail: editura_unibuc@yahoo.com

Internet: www.editura.unibuc.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Relații româno-elvețiene: bibliografie generală / prof. univ. dr.

Adina Berciu-Drăghicescu, Șerban Șubă, Simona Șerban ...; coord.:
prof. univ. dr. Adina Berciu-Drăghicescu; colab.: dr. Silvia
Tomescu, Laurențiu Stan – București: Editura Universității din
București, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-606-16-0027-4

- I. Berciu-Drăghicescu, Adina
- II. Șubă, Șerban
- III. Șerban, Simona, biblioteconomie
- IV. Tomescu, Silvia-Adriana
- V. Stan, Laurențiu
- VI. Berciu-Drăghicescu, Adina (coord.)

016:008(498:494)

Tehnoredactare computerizată: *Jeanina Tomescu*
Tania Titu

CUPRINS

Cuvânt înainte (<i>prof. univ. dr. Ion Stoica</i>)	9
Avant-Propos (<i>professeur dr. Ion Stoica</i>)	11
Argument (<i>conf. univ. dr. Mireille Rădoi</i>)	13
Argument (<i>maître de conférences dr. Mireille Rădoi</i>)	15
Notă asupra ediției (<i>autorii</i>)	17
Note sur l'édition (<i>les auteurs</i>)	23
Abrevieri	29

PARTEA I:

<i>RELĂȚII ROMÂNNO-ELVEȚIENE</i> (<i>prof. univ. dr. Adina Berciu-Drăghicescu, Șerban Șubă, Simona Șerban</i>)	31
I. GENERALITĂȚI. DICȚIONARE. ENCICLOPEDII. ALBUME. GHIDURI	31
II. ARHIVE. DOCUMENTE. MANUSCRISE	36
III. RELĂȚII POLITICO-DIPLOMATICE	44
IV. ACORDURI. CONVENȚII. TRATATE	51
V. ISTORIE. ANTROPOLOGIE	55
VI. COMERȚ. ECONOMIE. FINANȚE	63
VII. DREPT. LEGISLAȚIE	68
VIII. RELIGIE	73
IX. FILOSOFIE. SOCIOLOGIE. PSIHANALIZĂ	83
X. PEDAGOGIE. PSIHOLOGIE	94
XI. LITERATURĂ. CRITICĂ LITERARĂ. LINGVISTICĂ	101
XII. ROMÂNI ÎN ELVEȚIA. ELVEȚIENI ÎN ROMÂNIA	201
XIII. MEMORII. CORESPONDENȚĂ	219
XIV. ARTE PLASTICE. ARHITECTURĂ. MUZICĂ	221
XV. TURISM. CĂLĂTORII	239
XVI. MITOLOGIE. EROI LEGENDARI	243
XVII. MISCELLANEA	247
XVIII. WEBGRAFIE	253

PARTEA a II-a:

**AL. TZIGARA-SAMURCAȘ, FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ „CAROL I”
ȘI ELVEȚIA (Șerban Șubă, Simona Șerban) 255**

PARTEA a III-a:

**CĂRȚI VECHI PUBLICATE ÎN ELVEȚIA ȘI EXISTENTE ÎN
COLECȚII ROMÂNEȘTI (dr. Doru Bădără, dr. Constanța
Dumitrășconiu, Alina Oprea) 263**

Cataloage. Lucrări consultate 410

Addenda (prof. univ. dr. Martin Hauser) 411

Postfață (prof. univ. dr. Martin Hauser) 415

Postface (professeur dr. Martin Hauser) 416

TABLE DES MATIÈRES

Cuvânt înainte (prof. univ. dr. Ion Stoica)	9
Avant-Propos (professeur dr. Ion Stoica)	11
Argument (conf. univ. dr. Mireille Rădoi)	13
Argument (maître de conférences dr. Mireille Rădoi)	15
Notă asupra ediției (autorii)	17
Note sur l'édition (les auteurs)	23
Abréviations	29

Ière PARTIE

RELATIONS ROUMAINO-SUISSES (professeur. dr. Adina Berciu-Drăghicescu, Șerban Șubă, Simona Șerban)	31
I. GÉNÉRALITÉS. DICTIONNAIRES. ENCYCLOPÉDIES. ALBUMS. GUIDES	31
II. ARCHIVES. DOCUMENTS. MANUSCRITS	36
III. RELATIONS POLITICO-DIPLOMATIQUES	44
IV. ACCORDS. CONVENTIONS. TRAITÉS	51
V. HISTOIRE. ANTHROPOLOGIE	55
VI. COMMERCE. ECONOMIE. FINANCES	63
VII. DROIT. LEGISLATION	68
VIII. RELIGION	73
IX. PHILOSOPHIE. SOCIOLOGIE. PSYCHANALYSE	83
X. PEDAGOGIE. PSYCHOLOGIE	94
XI. LITTÉRATURE. CRITIQUE LITTÉRAIRE. LINGUISTIQUE	101
XII. ROUMAINS EN SUISSE. SUISSES EN ROUMANIE	201
XIII. MEMOIRES. CORRESPONDANCE	219
XIV. ARTS PLASTIQUES. ARCHITECTURE. MUSIQUE	221
XV. TOURISME. VOYAGES	239
XVI. MYTHOLOGIE. HEROS LEGENDAIRES	243
XVII. MISCELLANÉES	247
XVIII. WEBGRAPHIE	253

IIème PARTIE

<i>AL. TZIGARA-SAMURCAS, LA FONDATION UNIVERSITAIRE „CAROL I“ ET LA SUISSE (Șerban Șubă, Simona Șerban)</i>	255
---	-----

IIIème PARTIE

<i>LIVRES ANCIENS PUBLIÉS EN SUISSE SE TROUVANT DANS DES COLLECTIONS ROUMAINES (dr. Doru Bădără, dr. Constanța Dumitrășconiu, Alina Oprea)</i>	263
<i>Catalogues. Ouvrages consultés</i>	410
<i>Addenda (prof. univ. dr. Martin Hauser)</i>	411
<i>Postfață (prof. univ. dr. Martin Hauser)</i>	415
<i>Postface (professeur dr. Martin Hauser)</i>	416

CUVÂNT ÎNAINTE

Bibliografia este o încercare infinită de a realiza un acord convenabil între ceea ce se știe și ceea ce intră în mod real în instrumentarul culturii, între emisia și recepția documentară, între dimensiunile generale și posibilitățile concrete ale cunoașterii. Într-o lume a producției informaționale aproape nelimitate, bibliografia a devenit o operă indispensabilă de orientare și de acțiune critică în universul surselor și al întemeierii oricărui demers științific important și bine determinat.

Diferitele forme de bibliografie, conturate și consolidate de-a lungul epocilor culturii scrise, și-au sporit semnificațiile și forța, indiferent de mijloacele și tehnologiile vremii. Niciuna dintre aceste forme nu și-a epuizat potențialul, fiecare a preluat obiectivele majore ale contemporaneității respective. Diversitatea și consecvența bibliografiei reprezintă modele exemplare ale dezvoltării cunoașterii. Un sistemism bibliografic bine guvernate ar putea constitui platforma cea mai solidă a mișcării productive a ideilor la scară generală.

Bibliografia relațiilor internaționale este, poate, spațiul celor mai necesare eforturi legate de eficiența cunoașterii și de concordia universală. Zona pozitivă și creativă a globalizării găsește în bibliografia relațiilor internaționale răspunsuri pline de sensuri și de complementarități. Pentru că lumea de azi, dincolo de amplificarea intensă a comunicării interactive la scară planetară, rămâne încă o lume a discrepanțelor și a insuficienței cunoașterii reciproce.

Ca operă intelectuală majoră, bazată pe concepte organizatorice superioare și pe știința investigației analitice și a relaționărilor stimulative, bibliografia legăturilor istorice dintre două popoare este o verigă puternică a înțelegerii fiecărui popor în parte și o contribuție la dezvoltarea acestor legături.

Elementele mișcării generale a ideilor ca și aspectele particulare ale contactelor dintre oamenii celor două spații culturale se sistematizează prin bibliografie în spații de ordine și în referințe concrete care devin oglinzi ale unor fluxuri politice, economice etc. altfel și, în general, doar vag intuite.

Sumarul acestei bibliografii româno-elvețiene este o adevărată enciclopedie condensată, întărind ideea că ambele popoare și-au trăit istoria cu o imensă deschidere către lumea înconjurătoare.

Curajul autorilor este lăudabil. Echipa de bibliografi, coordonată de profesoara universitară Adina Berciu-Drăghicescu, a depășit cu succes multe dificultăți. Cultura elvețiană este expresia unui multiculturalism bogat și profund, traversat în egală măsură de liniile de forță ale unui trecut plin de valori perene cât și de dimensiunile și ritmurile modernității. Selectivitatea bibliografilor a împăcat cerințele esențialității cu imperativele acoperirii întregului spectru al reperelor diversității.

Din perspectivă românească, lucrarea este o reușită mai mult decât semnificativă, arătând, dincolo de informația generală, cât de remarcabile au fost contactele multilaterale dintre români și elvețieni.

Bibliografia româno-elvețiană nu este o „lucrare modestă”, cum scriu autorii în „Notă asupra ediției”, ci un instrument remarcabil pe care se vor întemeia multe cercetări valoroase, în viitorul relațiilor dintre cele două popoare.

Prof. univ. dr. *Ion Stoica*

AVANT-PROPOS

La bibliographie est un essai approfondi pour réaliser un accord convenable entre ce qu'on connaît et ce qui entre réellement dans l'instrumentaire de la culture, entre l'émission et la réception documentaire, entre les dimensions générales et les possibilités concrètes de la connaissance. Dans un monde de la production informationnelle presque illimitée, la bibliographie est devenue une œuvre indispensable d'orientation et d'action critique dans l'univers des sources et de la fondation de n'importe quelle démarche scientifique importante et bien déterminée.

Les différentes formes de bibliographie, mises en évidence et consolidées au long des époques de la culture écrite, ont augmenté leurs significations et leurs forces, sans tenir compte des moyens et des technologies du temps. Aucune de ces formes n'a pas épuisé son potentiel, chacune a assumé les objectifs majeurs de leur époque contemporaine. La diversité et la constance de la bibliographie représente des modèles exemplaires de la connaissance. Une bibliographie systémique bien gouvernée pourrait constituer la plate-forme la plus solide du mouvement productif des idées sur une échelle générale.

La bibliographie des relations internationales est, peut-être, l'espace des efforts les plus nécessaires liés à l'efficacité de la connaissance et de l'entente universelle. La zone positive et créative de la globalisation trouve dans la bibliographie des relations, des réponses pleines de sens et de complémentarités. Puisque le monde d'aujourd'hui, au-delà de l'intense amplification de la communication interactive à l'échelle planétaire, reste encore un monde des dissemblances et d'insuffisante connaissance réciproque.

Comme œuvre intellectuelle majeure, basée sur des concepts organisationnels supérieurs et sur la science de l'investigation analytique et des relations simulatrices, la bibliographie des relations historiques entre deux peuples est une maille solide de la compréhension de chaque peuple séparément, et une contribution au développement de ces liens.

Les éléments du mouvement général des idées, tout comme les aspects particuliers des contacts entre les gens de deux espaces culturels se systématisent par une bibliographie dans des espaces d'ordre et dans des références concrètes qui deviennent des miroirs des flux politiques et, économiques, d'ailleurs et généralement, à peine devinés.

L'abrégé de cette bibliographie roumaino-suisse est une véritable encyclopédie condensée, consolidant l'idée que les deux peuples ont vécu leur histoire avec une immense ouverture vers le monde environnant.

Le courage des auteurs est remarquable. L'équipe de bibliographes, coordonnée par le professeur universitaire Adina Berciu Drăghicescu, a dépassé avec succès de nombreuses difficultés. La culture suisse est l'expression d'un riche et profond multiculturalisme, traversé en égale mesure par des lignes de force d'un passé remplie par des valeurs pérennes ainsi que par des dimensions et rythmes de la modernité. La sélectivité des bibliographies a combiné les demandes essentielles et les impératives de la couverture de l'entier spectre des repères de la diversité.

De la perspective roumaine l'ouvrage est une réussite plus que significative, montrant au-delà de l'information générale, le degré d'importance des contacts multilatéraux entre les roumains et les suisses.

La bibliographie roumaino-suisse n'est pas 'un travail modeste', comme les auteurs ont écrit dans 'Note sur l'édition', mais un instrument remarquable sur lequel beaucoup de recherches de valeur se fonderont, dans les prochaines relations entre les deux peuples.

Professeur dr. Ion Stoica

ARGUMENT

Într-o epocă în care revendicarea dreptului la diferență se extinde de la indivizi și grupuri minoritare către țări și societăți ce caută să contracareze supradeterminările integraționiste și uniformizatoare prin recursul la redefinirea propriei identități, Elveția apare tot mai evident ca un exemplu cu totul aparte. Elveția ilustrează perfect modul în care o țară mică, înconjurată de vecini cu mult mai puternici, neomogenă din punct de vedere etnic, lingvistic și confesional a reușit să evite marile vicisitudini ale istoriei europene, să exceleze în multe domenii și să împace două imperative aparent divergente: păstrarea unei identități inconfundabile și inserția reușită în contemporaneitatea globalizată.

Elveția a câștigat astfel respectul și admirația întregii lumi, iar România nu a făcut excepție. Operele celor mai de seamă autori elvețieni au trezit un interes aparte oamenilor de cultură și de știință, reușita sistemului politic și constituțional elvețian a stârnit admirația politicianilor și juriștilor, în timp ce economiștii și finanțistii români au căutat mereu, în teoria și practica elvețiană, secretele unui adevărat miracol economico-financiar.

Animați de aceste considerente, autorii acestui volum pun la dispoziția cercetătorilor și tuturor factorilor implicați în modelarea politicilor de colaborare în plan internațional un repertoriu cuprinzător și totodată sintetic, menit să reflecte complexitatea și diversitatea relațiilor româno-elvețiene de-a lungul timpului.

Prezenta lucrare constituie, de asemenea, o modalitate de a marca împlinirea în acest an a unui secol de relații diplomatice la nivel de ambasadă între România și Elveția.

Este știut că bibliografiile conduc spre mai buna cunoaștere a celuilalt, cunoaștere care fundamentează la rândul ei, prietenia și respectul reciproc dintre popoare, tocmai pentru că teaurizează memoria culturală și evidențiază valorile patrimoniale.

Am convingerea că această lucrare, realizată de o echipă de specialiști din Universitatea din București și Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” prof. univ. dr. Adina Berciu-Drăghicescu, autor și coordonator, Șerban Șubă, dr. Doru Bădără, dr. Constanța Dumitrășconiu, Simona Șerban și Alina Oprea, constituie un valoros îndreptar privind relațiile de o complexitate și profunzime nebănuită, dintre cele două popoare.

Efortul autorilor de a selecta, sintetiza și a prezenta această bibliografie generală a relațiilor româno-elvețiene va constitui un instrument de lucru util atât cercetătorilor din domeniile investigate cât și oricărei persoane interesate de acest amplu subiect.

Recomand nu numai consultarea în sensul tehnic al termenului, ci chiar lectura ca atare, ca pe o carte a acestei bibliografii *sui generis* pentru că, dincolo de aparența unor descrieri aride, riguros standardizate, cititorul pasionat de istoria culturii și a relațiilor internaționale ale României va găsi elemente de o noutate surprinzătoare.

Totodată, cerințele rezultate din apartenența României la U.E. și contextul internațional actual impun realizarea a cât mai multor lucrări de acest gen, fapt pentru care *Relațiile româno-elvețiene. Bibliografie generală* reprezintă prima publicație dintr-o serie pe care intenționăm să o dedicăm relațiilor bilaterale internaționale ale României. Astfel, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București, în colaborare cu Universitatea din București, inaugurează cu acest volum seria de lucrări cu titlul: RELAȚII BILATERALE INTERNAȚIONALE. BIBLIOGRAFII GENERALE (RBIBG) pentru a surprinde esențialul relațiilor de colaborare și comunicare pe care România și românii, cultura și civilizația de pe aceste meleaguri le-au întreținut, de-a lungul timpului, cu alte țări și popoare, culturi și civilizații.

Consider oportunitatea realizării acestor sinteze bibliografice de factură enciclopedică din perspectiva multiplei lor utilități și cred că ele vor cultiva argumentat respectul reciproc și prietenia deoarece permit atât rememorarea contribuțiilor majore ale fiecărei părți la tezaurul culturii și civilizației universale cât și dezvăluirea multor afinități și influențe reciproce, adesea ignorate. Cred, de asemenea, că ele vor stimula cunoașterea și stima de sine a românilor pentru că pun în adevărata lumină măsura interesului pe care valorile și istoria noastră le-au suscitată, de-a lungul timpului, într-o țară sau alta.

Pe de altă parte, ele pot fi un reper și o sursă de inspirație pentru cei implicați în promovarea și remodelarea politicilor de colaborare cultural-științifică, atât la nivelul instituțiilor statului cât și la cel al editurilor, asociațiilor și organizațiilor particulare pentru că pun operativ la îndemână un bilanț actualizat și sistematizat pe domenii de maxim interes, dar și pe cele care, neglijate până acum, ar trebui promovate pe viitor. Nu în ultimul rând, acest gen de lucrări ar putea contribui la mai bună înțelegere a istoriei, culturii și a civilizației în România modernă, de felul în care aparținem culturii europene și universale.

Conf. univ. dr. Mireille Rădoi

Director General al Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I”
din București

ARGUMENT

Dans une époque dans laquelle la revendication du droit à la différence s'étend depuis des individus et des groupes minoritaires vers des pays et des sociétés qui cherchent de contrecarrer les surdéterminations intégrationnistes et uniformisatrices par le recours à la rédefinition de leur propre identité, la Suisse apparaît d'une manière de plus en plus évidente comme un exemple tout à fait à part. La Suisse illustre parfaitement la modalité par laquelle un petit pays, entouré par des voisins plus forts, qui manque d'homogénéité au point de vue ethnique, linguistique et confessionnel, a réussi à éviter les grandes vicissitudes de l'histoire européenne, à exceller dans beaucoup de domaines et à réconcilier deux impératifs apparemment divergents: le maintien d'une identité inconfondable et l'insertion réussie dans la contemporanéité globalisée.

La Suisse a gagné ainsi le respect et l'admiration du monde entier, et la Roumanie n'en a pas fait exception. Les ouvrages des plus illustres auteurs suisses ont suscité un intérêt particulier aux hommes de culture et de science; la réussite du système politique et constitutionnel suisse a provoqué l'admiration des politiciens et des juristes pendant que les économistes et les financiers roumains ont toujours cherché, dans la théorie et la pratique suisses, les secrets d'un vrai miracle économique et financier.

Animés par ces considérants, les auteurs de ce volume mettent à la portée des chercheurs et de tous les facteurs impliqués dans le modelage des politiques de collaboration internationale un répertoire, à la fois large et synthétique, destiné à refléter la complexité et la diversité des relations roumaino-suisses au long du temps.

Le présent ouvrage constitue, aussi, une modalité de marquer, cette année, cent ans depuis l'établissement des relations diplomatiques roumaino-suisses au niveau d'ambassade.

Il est connu que les bibliographies mènent vers une meilleure connaissance de l'autrui, connaissance qui, à son tour, met les fondements de l'amitié et du respect réciproque entre les peuples, précisément parce qu'elle thésaurise la mémoire culturelle et met en évidence les valeurs patrimoniales.

Je suis convaincue que le présent ouvrage, réalisé par une équipe des spécialistes de l'Université de Bucarest et de la Bibliothèque Centrale Universitaire „Carol I“, à savoir le professeur dr. Adina Berciu-Drăghicescu, auteur et coordonnateur, Șerban Șubă, dr. Doru Bădără, dr. Constanța Dumitărășconiu, Simona Șerban et Alina Oprea, constitue un précieux guide concernant les relations, d'une complexité et d'une profondeur insoupçonnables, entre les deux pays.

L'effort des auteurs de sélectionner, synthétiser et de présenter cette bibliographie générale des relations roumaino-suisse constitua un instrument de travail utile, tant pour les chercheurs des domaines investigués que pour n'importe quelle autre personne intéressée par cet ample sujet.

Je ne recommande seulement la consultation, dans le sens technique du terme, mais aussi la lecture comme telle, comme celle d'un livre, de cette bibliographie *sui generis* parce que, au-delà de l'apparence d'une description aride, rigoureusement standardisée, le lecteur passionné par l'histoire de la culture et des relations internationales de la Roumanie, y trouvera des éléments d'une nouveauté surprenante.

En même temps, les exigences résultées de l'appartenance de la Roumanie à l'U.E. et le contexte international actuel imposent la réalisation de tels ouvrages, dans un nombre aussi grand que possible, raison pour laquelle *Les relations roumaino-suisse. Bibliographie générale* représente la première publication d'une série que nous avons l'intention de dédier aux relations bilatérales de la Roumanie. Ainsi, la Bibliothèque Centrale Universitaire „Carol I“, en coopération avec l'Université de Bucarest, lancent avec ce volume une série intitulée RELATIONS BILATÉRALES INTERNATIONALES. BIBLIOGRAPHIES GÉNÉRALES (RBIBG) afin de surprendre l'essentiel des relations de communication et de collaboration entretenues par la Roumanie et par les Roumains, par la culture et la civilisation de cette terre avec d'autres pays et peuples, cultures et civilisations, à travers le temps.

Je considère l'opportunité de la réalisation de ces synthèses bibliographiques, de facture encyclopédique, de la perspective de leur multiple utilité et je pense qu'elles vont cultiver le respect mutuel et l'amitié vu qu'elles permettent aussi bien le rappel des contributions majeures de chacun au trésor de la culture et de la civilisation universelles que la révélation de nombreuses affinités et influences réciproques, souvent ignorées. Je crois, aussi, qu'elle vont stimuler la connaissance et l'estime de soi de nous, les Roumains, puisqu'elles vont mettre dans la vraie lumière la mesure de l'intérêt éveillé par nos valeurs et notre histoire dans un pays ou dans un autre, au fil du temps.

D'autre part elles peuvent être un repère et une source d'inspiration pour ceux qui sont impliqués dans la promotion et le remodelage des politiques de collaboration culturelle et scientifique, tant au niveau des institutions de l'État qu'à celui des maisons d'édition, des associations et des organisations privées. Pas dernièrement, ce genre d'ouvrages pourrait contribuer à une meilleure compréhension de l'histoire, de la culture et de la civilisation de la Roumanie Moderne, de la manière dans laquelle nous appartenons à la culture européenne et universelle.

Maître de conférences dr. Mireille Rădoi

Directeur général de la Bibliothèque Centrale Universitaire
„Carol I“ de Bucarest

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Prezenta lucrare constituie modalitatea prin care două instituții de prestigiu din sfera învățământului superior românesc, Universitatea din București, reprezentată de coordonatorul lucrării, prof.univ.dr.Adina Berciu-Draghicescu și Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București, reprezentată de ceilalți membri ai colectivului de autori, au înțeles să își conjuge eforturile pentru a omagia, printr-o bibliografie generală privind relațiile româno-elvețiene, împlinirea în acest an a unui secol de la ridicarea, la rang de ambasadă, a relațiilor diplomatice dintre România și Elveția.

În esență, am dorit să punem la dispoziția unui larg spectru de potențiali utilizatori un instrument de lucru care să faciliteze, pe de o parte, demararea unor cercetări strict focalizate tematic iar, pe de altă parte, să permită o evaluare cuprinzătoare a dimensiunilor, complexității și diversității relațiilor dintre statele, popoarele și elitele cultural-științifice din cele două țări. Publicațiile repertoriare de noi aici recapitulează, am putea spune, o întreagă istorie a colaborării și schimbului de idei ce s-a desfășurat de-a lungul timpului, atât la nivelul politico-diplomatic al raporturilor interstatale cât și la cel al instituțiilor și personalităților din, practic, toate domeniile mari de activitate.

Pentru a realiza cuprinzătorul nostru proiect în timp util a trebuit să imprimăm lucrării un pronunțat caracter selectiv, cu atât mai mult cu cât știam că ne confruntăm cu o lipsă cvasitotală de indici bibliografici ai periodicelor românești din ultimele decenii. În consecință am investigat prioritar monografiile și culegerile de studii existente în fondurile documentare ale Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I” din București, ale Bibliotecii Academiei Române precum și fondurile și colecțiile aflate la Arhivele Naționale- Serviciul Arhivelor Naționale Istorice Centrale, la Arhivele Diplomatice ale Ministerul Afacerilor Externe și la Arhivele Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc.

Dintre site-urile online consultate (vezi Webgrafia) catalogul online *Helveticat* al Bibliotecii Naționale a Elveției a reprezentat cca mai însemnată sursă atât privitor la operele traduse și publicate în Elveția ale unor mari scriitori români cât și în ceea ce privește lucrările unor autori elvețieni sau din alte țări privitoare la România și publicate în Elveția.

Este locul să precizăm că, exceptând capitolul dedicat *Cărților vechi și rare din secolele XV-XVI*, nu am repertoriat, din fondul de cărți editate în Elveția și existente în bibliotecile din România, decât acele lucrări care, referindu-se explicit la problematici despre România sau la personalități din România, pot fi considerate ca un mod de relaționare cu țara noastră, ca o expresie a interesului de a cunoaște diverse aspecte ale istoriei, economiei și culturii românești. În mod reciproc, am introdus în lucrare nu numai operele traduse în România ale autorilor elvețieni dar și toate lucrările care, indiferent de originea autorilor reflectă, prin însuși faptul traducerii și publicării lor de către edituri românești, măsura interesului de cunoaștere al românilor față de diferite aspecte ale civilizației și culturii elvețiene.

O dificultate aparte pe care ne-am străduit să o soluționăm într-o manieră echilibrată a fost reprezentată de temciurile în numele cărora pot fi circumscrise culturii elvețiene numeroase personalități care sunt sau ar putea fi revendicate de cele trei mari spații culturale învecinate ce se extind din punct de vedere lingvistic, peste teritoriul Elveției și determină ca acest stat să-și asume, prin Constituție, limbile germană, franceză și italiană drept primele sale trei limbi oficiale. Atribuirea unei apartenențe la cultura elvețiană se complică încă și mai mult în cazul celor care, născuți elvețieni dar emigrați și decedați în țări precum Germania, Franța sau Italia au dorit sau cel puțin au lăsat impresia că ar fi dorit să fie considerați ca asimilați de cultura națională a acestor țări. Pe de altă parte, numeroși oameni de știință și de cultură din Germania, Franța sau Italia s-au stabilit și au decedat pe pământ elvețian. Există însă și o categorie a unor somități de talie mondială provenite din toate celelalte țări ale lumii care s-au stabilit definitiv în Țara Cantoanelor și dintre care numai o parte au obținut mult râvnita cetățenie elvețiană. În fine, Friederich Nietzsche și Albert Einstein sunt probabil cei mai iluștri reprezentanți ai categoriei celor care, fără să se fi născut și fără să fi decedat în Elveția, și-au petrecut o bună parte din perioada de vârf a activității lor creatoare acolo. (Einstein a adus chiar un Premiu Nobel acestei țări deoarece era cetățean elvețian în momentul decernării prestigioasei distincții).

În ceea ce ne privește, am apreciat că aplicarea strictă a oricăruia dintre criteriile sugerate de categoriile enumerate mai sus ar fi condus, în multe cazuri, la excluderi sau includeri forțate într-o cultură sau alta afectând serios unul dintre scopurile fundamentale ale lucrării noastre, acela de a fi un revelator pertinent al înrâuririi culturii și civilizației elvețiene în România. În consecință, ne-am decis să utilizăm de o manieră flexibilă criteriul nașterii sau al decesului în Elveția punând în balanță, în cazul unor personalități de renume mondial disputate de mai multe țări, modul în care a fost percepută în țara noastră apartenența lor la Elveția sau, dimpotrivă, la culturile care îi revendică. De aici, rezerva noastră de a-i include în

această bibliografie pe Erasmus din Rotterdam, pe Jean-Jacques Rousseau, sau pe Madame de Staël, pe Albert Einstein ș.a.m.d.

Pe de altă parte, sperăm să nu fi omis niciunul dintre numele mari pe care Elveția le-a dăruit omenirii și care au înrâurit elitele intelectuale românești chiar și atunci când apartenența lor înnăscută sau dobândită la lumea helvetică era ignorată. Legat de aceasta am dori să menționăm că, în unele lucrări românești cu caracter istoric și biografic, se atribuie o identitate franceză sau germană unor eminenți elvețieni francofoni, respectiv germanofoni care, ca arhitecți, urbanisti, oameni de știință ori sfetnici ai ultimilor domni ai Principatelor Române din secolul al XIX-lea și ai regelui Carol I au adus remarcabile contribuții la înfrumusețarea și sistematizarea Bucureștiului, la înființarea și perfecționarea unor activități economice, financiar-bancare, științifice etc. Sperăm ca referințele noastre de ordin bibliografic să reprezinte un bun reper, spre clarificarea acestei chestiuni atât de importante pentru o evaluare corespunzătoare a aportului elvețian la progresul României moderne.

Menționăm că nu au fost înregistrate referințele bibliografice privitoare la Liga și la Societatea Națiunilor ori la numeroasele organisme și instituții internaționale din care România face parte și care își au sediul în Elveția întrucât acestea nu aparțin cadrului propriu-zis al relațiilor româno-elvețiene subsumându-se unor alte tematici. În schimb, am reținut câteva titluri privitoare la Crucea Roșie și la Uniunea Poștală Universală, luând în considerare rolul activ jucat de Elveția în constituirea primelor filiale ale acestor organisme în România, în secolul al XIX-lea.

Lucrarea este structurată în trei părți.

Partea întâi, *Relații româno-elvețiene* este consacrată bibliografierii pe domenii a relațiilor propriu-zise dintre cele două țări, culturi și civilizații.

Partea a doua, intitulată *Al. Tzigara-Samurcaș, Fundația Regală Carol I și Elveția* este revelatorie pentru modul în care un fost mare director al Fundației Carol I a întreținut relații exemplare cu oameni de artă și cultură elvețieni. Ordonarea referințelor bibliografice este cronologică (s-a urmărit traiectoria relațiilor ilustrului critic de artă și folclorist român de-a lungul unei anumite perioade de timp). Notițele bibliografice relative la scrisori sunt adnotate. Informațiile cuprinse aici au fost preluate din lucrarea *Alexandru Tzigara-Samurcaș: 1872-1952: biobibliografie adnotată*. Red. Anca Podgoreanu și Geta Costache; colab.: Carmen Goată, Anca Laura Gănescu, Lili Rusea [et al.]. București : Biblioteca Centrală Universitară, 2004. CXIV, 306 p.

Partea a treia, *Cărți vechi publicate în Elveția și existente în colecții românești* reprezintă un repertoriu de incunabule și cărți rare editate în Elveția în secolele XV-XVI și prezente în bibliotecile din România. Deținerea de către țara noastră a acestui bogat fond bibliofil reflectă și ea, în mod elocvent, vechimea, amploarea și nivelul relațiilor dintre cele două culturi precum și interesul permanent manifestat printre români pentru producția și achiziția de carte elvețiană.

Înregistrările bibliografice din partea întâi au fost desfășurate pe domenii cu o arie largă de cuprindere, după cum se poate observa din sumarul lucrării. În interiorul fiecărui domeniu ordonarea s-a făcut alfabetic iar în cazul reeditărilor cronologic. Am acordat o deosebită atenție reeditărilor, care dezvăluie interesul suscitât în rândul publicului, intensitatea și impactul pe care l-au avut în diferite perioade istorice cele mai reprezentative creații ale geniului elvețian în România, respectiv ale geniului românesc în Elveția. Descrierile s-au efectuat conform *Standardului Român ISO-690/1996. Referințe bibliografice. Conținut, formă, structură*.

Înregistrarea lucrărilor s-a făcut o singură dată. În cazul celor cu un conținut pluritematic, susceptibile a fi încadrate în mai multe domenii s-a optat pentru înscrierea lor în domeniul pe care am apreciat că îl tratează prioritar.

Unele descrieri bibliografice privitoare la literatura elvețiană de expresie franceză au fost preluate din lucrarea: Stoica, Aurelia; Alexandrescu, Anca. *Receptarea literaturii elvețiene de expresie franceză în România : [bibliografie]= La reception de la littérature suisse d'expression française en Roumanie : [bibliographie]*. Iași : Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu“, 2002. 88 p. La fel, o serie de referințe privitoare la cele mai variate mărturii ale prezenței românești în Elveția au fost culese din cartea: Cândea, Virgil. *Mărturii românești peste hotare: creații românești și izvoare despre români în colecții din străinătate*. Serie nouă. [Vol.] 1 : Albania – Etiopia. București : Editura Biblioteca Bucureștilor, 2010. 523 p. Prelucrările sunt semnalizate de indicativul *apud*.

Asteriscul indică omiterea referințelor privitoare la paginație în sursele consultate în cazul lucrărilor ce se află în fonduri ce nu ne-au fost accesibile dar al căror conținut ni s-a părut a fi foarte potrivit tematicii noastre.

Trimiterile la fondurile și colecțiile arhivistice s-au făcut conform normelor instituțiilor deținătoare, spre a putea fi regăsite cu ușurință de cercetători. La fel și pentru manuscrisele, scrisorile și piesele aflate în fondurile generale ale Cabinetului de Manuscrise – Carte Rară (Colecțiile: Arhive personale și Corespondență, Manuscrise și Documente istorice) ale Bibliotecii Academiei Române. Menționăm că, în afară de capitolul 2 *Arhive. Documente. Manuscrise*,

documente de acest tip au fost repertoriate și în cuprinsul altor capitole tematice din partea întâi, corespunzător conținutului lor. În cadrul capitolului *Români în Elveția. Elvețieni în România*, a fost constituit chiar un subcapitol distinct al documentelor de arhivă. Am procedat la această regrupare în intenția de a facilita regăsirea informației de către cei interesați având în vedere că pentru cercetarea problematicii exilului, imigrației, diasporei, etc. documentele inedite predomină numeric și pot avea o relevanță mai mare decât cele publicate până în prezent.

Capitolul 4. *Acorduri. Convenții. Tratat*e înregistrează documente oficiale parafate de România și Elveția indiferent de natura domeniului de colaborare (economică, politică, culturală, etc.) pe care îl reglementează.

În partea a treia, intitulată *Cărți vechi publicate în Elveția și existente în colecții românești*, am listat cărți publicate în secolele XV-XVI, în temeiul valorii lor științifice și bibliofile.

Determinările impuse de timpul de elaborare al lucrării au făcut ca numai 599 de titluri din această categorie de documente să poată fi descrise aici, pe baza consultării cataloagelor de carte veche repertoriate.

Descrierea bibliografică a respectat regulile de catalogare cf.: *International Standard Bibliographic Description (ISBD). Consolidated Edition / recommended by the ISBD. Review Group, approved by the Standing Committee of the IFLA Cataloguing Section. 2010*, cu scopul evidențierii mai exacte a elementelor care identifică titlurile incluse.

Numele autorilor au fost uniformizate, atunci când a fost posibil. Ordinea lucrărilor autorilor prolifici ține seamă de criteriul alfabetic aplicat titlurilor. Edițiile unei lucrări au fost ordonate invers cronologic (cea mai nouă ediție are prioritate), pe când unitățile fizice (volumele, părțile, fasciculele) au fost ordonate direct cronologic. Biblia a fost ordonată conform succesiunii istorice a limbilor de redactare și direct cronologic în cadrul aceleiași limbi. Sursele au fost menționate cu datele bibliografice identificatoare, inclusiv pagina și numărul corespunzător titlului cuprins în acest repertoriu. Deținătorii sunt reprezentați prin forme abreviate. (vezi cap. Abrevieri). O parte a descrierilor bibliografice au fost confruntate cu cele aflate în alte prestigioase baze de date, în mod deosebit în cele elvețiene.

Ținem să mulțumim tuturor celor care ne-au facilitat depistarea și accesarea unor documente deosebit de valoroase, în majoritate inedite. În această ordine de idei menționăm pe dl. dr. Stelian Obiziuc, șeful Unității Arhive Diplomatice din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, precum și pe d-nii Dan Taloș, Nicolae Alexandru Nicolescu și Mihai Constantinescu, arhiviști ai aceleiași

instituții. Aducem mulțumiri doamnelor Veronica Vasilov, Doina Sima, Gabriela Dumitrașcu, Rodica Canae și Roxana Vlad, arhiviste la Sălile de Studiu ale Serviciului Arhivelor Naționale Istorice Centrale din București; de asemenea domnilor specialiști de la Biblioteca Academiei Române: Ioan Spătan, șeful Cabinetului de Microfilme, d-lui Emanuel Bădescu de la Cabinetul de Stampe și d-nei Ileana Petric de la Serviciul Manuscrise – Carte Rară.

Sperăm ca, prin modesta noastră lucrare, să stimulăm interesul față de toate valorile prin care Elveția a adus o inestimabilă contribuție în multe dintre domeniile definitorii ale civilizației contemporane și să oferim tuturor celor preocupați de dezvoltarea relațiilor româno-elvețiene un instrument pentru o mai bună evaluare a împlinirilor trecutului și, pe această bază, a priorităților viitorului.

AUTORII

NOTE SUR L'ÉDITION

Le présent ouvrage constitue la modalité par laquelle deux institutions de prestige de la sphère de l'enseignement supérieur roumain, l'Université de Bucarest, représentée par le coordonateur de l'ouvrage et la Bibliothèque Centrale Universitaire „Carol I“ de Bucarest, représentée par les autres membres du collectif des auteurs, ont compris de conjuguer leurs efforts pour rendre hommage, par une bibliographie générale concernant les relations roumaino-suisse, à la célébration cette année de cent ans depuis l'établissement des relations roumaino-suisse au niveau d'ambassade.

En essence, nous avons voulu mettre à la disposition d'un grand spectre de possibles utilisateurs d'un instrument de travail qui pourra faciliter d'une part, le démarrage des recherches strictement et thématiquement focalisées et, d'autre part, de permettre une large évaluation des dimensions, de la diversité et de la complexité des relations entre les états, les peuples et les élites culturelles et scientifiques de deux pays. Les publications répertoriées par nous ici font une révision, on pourra parler, d'une entière histoire de la collaboration et de l'échange d'idées qui se sont développées au fil des années, tant au niveau politique et diplomatique des rapports entre les deux états, que aussi aux institutions et aux personnalités de, pratiquement, tous les domaines d'activité.

Pour réaliser notre vaste projet en temps utile nous avons dû imprimer à l'ouvrage un caractère absolument sélectif, d'autant plus que nous savions que nous nous confrontions à un manque évasitotal des indices bibliographiques des périodiques roumains de dernières décennies. Par conséquence, nous avons prioritairement investigué les monographies et les recueils d'études se trouvant dans les fonds documentaires de la Bibliothèque Centrale Universitaire „Carol I“ de Bucarest, de la Bibliothèque de l'Académie Roumaine, les fonds et les collections des Archives Nationales, le Service des Archives Nationales Historiques Centrales, des Archives diplomatiques de MAE et les Archives de l'Institut d'Investigation des Crimes du Communisme et de la Mémoire de l'Exile Roumain.

Parmi les sites online consultés (voir la webgraphie) le catalogue online *Helveticat* de la Bibliothèque Nationale de Suisse a représenté la source la plus importante concernant les œuvres de certains grands écrivains roumains traduites

et publiées en Suisse, mais aussi en ce qui concerne les ouvrages de certains auteurs suisses ou d'autres pays sur la Roumanie et publiés en Suisse.

C'est le moment de préciser que, à l'exception du chapitre dédié aux Livres anciens et rares des siècles XV-XVI, nous n'avons pas répertoriés que les ouvrages se rapportant explicitement à l'ensemble des problèmes regardant la Roumanie ou les personnalités roumaines du fond des livres édités en Suisse et se trouvant dans les bibliothèques de la Roumanie et qui peuvent être considérés comme une modalité de créer des liens avec notre pays, comme une expression de l'intérêt de connaître les divers aspects de l'histoire, de l'économie et de la culture roumaine. Réciproquement, nous avons introduit dans l'ouvrage pas seulement les œuvres des auteurs suisses traduites en roumain, mais aussi tous les ouvrages que, sans tenir compte de l'origine de leurs auteurs, reflètent, par leurs traduction même et leurs publications par des maisons d'édition roumaines, l'intérêt des roumains de connaître les différents aspects de la culture et de la civilisation suisse.

Une difficulté à part que nous nous avons efforcés à solutionner d'une manière équilibrée a été représentée par une certaine crainte que de nombreuses personnalités appartenant à la culture suisse sont ou pourraient être revendiquées par les trois grands espaces culturels voisins qui s'étendent du point de vue linguistique sur le territoire de la Suisse et qui déterminent celle-ci d'assumer, par sa Constitution, les langues allemande, française et italienne comme ses trois premières langues officielles. Dans le cas des personnalités nées suisses mais qui ont émigrées ou décédées dans des pays comme la France, l'Italie ou l'Allemagne, l'attribution d'une appartenance à la culture suisse se complique plus encore parce qu'elles ont voulu, ou au moins elles ont laissé l'impression qu'elles auraient aimé être assimilées par la culture nationale du pays d'adoption. D'autre part, de nombreux hommes de science et de culture qui sont des sommités de taille mondiale provenant de tous les autres pays du monde qui se sont établies définitivement aux Pays des Cantons et parmi eux seulement une partie ont obtenu la très convoitée citoyenneté suisse. Enfin, Friederich Nietzsche et Albert Einstein sont probablement les plus illustres représentants de la catégorie de ceux qui, sans être nés ou décédés en Suisse, ont passé un bon part de la période de leur sommet créateur là-bas. (Einstein a même apporté un Prix Nobel à ce pays car il été citoyen suisse au moment du décernement de la prestigieuse distinction.)

En ce qui nous concerne, on a considéré que la stricte application de n'importe quel critère suggéré par les catégories mentionnées plus haut aurait conduit, dans beaucoup de cas, à l'exclusion ou à l'inclusion forcée dans une culture ou autre en affectant sérieusement un des buts fondamentaux de notre ouvrage, celui d'être un révélateur pertinent de l'influence de la culture et de la civilisation suisse en Roumanie. Par conséquent, nous avons décidé d'utiliser

d'une manière flexible le critère de la naissance ou du décès en Suisse, tenant compte, dans le cas des personnalités de réputation mondiale disputées par plusieurs pays, la manière dans laquelle leur personnalité a été perçue dans notre pays, leur appartenance à la Suisse, ou, par contre aux cultures qui les revendiquent. Tenant compte de ce critère nous avons eu des hésitations à l'égard de l'insertion dans notre bibliographie des personnalités comme Erasme de Rotterdam, Jean-Jacques Rousseau, Madame de Staël, Albert Einstein et d'autres.

D'autre part, nous espérons de n'avoir omis aucun de grands noms que la Suisse a donnés à l'humanité et qui ont influencé les élites intellectuelles roumaines même quand leur appartenance innée ou obtenue à la culture Suisse a été ignorée. Lié à ce sujet nous aimerions mentionner que, dans quelques ouvrages roumains à caractère historique et bibliographiques, une identité française ou allemande est attribuée à des suisses éminents francophones ou germanophones qui, en tant qu'architectes, urbanistes, hommes de science ou conseillers de derniers princes régnants des Pays Roumains du XIX-ème siècle et du roi Carol I ont apporté des contributions remarquables à l'embellissement et à la systématisation de Bucarest, à la création et au perfectionnement des activités économiques, financières, bancaires, et scientifiques. Nous espérons que nos références d'ordre bibliographiques représentent un bon repère pour la clarification de ce problème tellement important pour une juste évaluation de la contribution suisse au progrès de la Roumanie moderne.

Nous mentionnons que les références bibliographiques regardant la Ligue et la Société des Nations ou les nombreux organismes et institutions internationaux dont la Roumanie fait partie et qui ont leur siège en Suisse n'ont pas été enregistrés parce que elles n'appartiennent pas au cadre proprement dit des relations roumaino-suisse, étant subordonnés à d'autres thèmes essentiels. Par contre, nous avons retenu quelques titres concernant la Croix Rouge et l'Union Postale Universelle, tenant compte du rôle actif joué par la Suisse dans la constitution de ces organismes en Roumanie dans le XIX-ème siècle.

Le présent ouvrage comprend trois parties.

La première partie, *Relations roumaino-suisse* est consacrée au index bibliographique par domaines de relations spécifiques entre les deux pays, cultures et civilisations.

La deuxième partie, intitulée *Al. Tzigara-Samurcaș, la Fondation Royale Carol I et la Suisse* est révélatrice pour la modalité avec laquelle un ancien grand directeur de la Fondation Carol I a gardé des relations exemplaires avec des artistes et des gens de culture suisse. Le rangement des références bibliographiques est chronologique (on a suivi la trajectoire des relations de l'illustre critique et folkloriste roumain au cours d'une certaine période de temps.)

Les notes bibliographiques concernant les lettres sont annotées. Les informations y compris ont été prises d'*Tzigara-Samurcaș : 1872-1952 : bibliographie annotée*, Red. Anca Podgoreanu et Geta Costache, colab.: Carmen Goajă, Anca Laura Gănescu, Lili Rusea [et autres.]. Bucarest: La Bibliothèque Centrale Universitaire, 2004. CXIV, 306 pg.

La troisième partie, *Livres anciens publiés en Suisse se trouvant dans des collections roumaines* représentent un répertoire d'incunables et de livres rares édités en Suisse dans les XV-XVI siècles qui se trouvent dans des bibliothèques roumaines. La possession, par notre pays, de ce riche fond bibliophile témoigne elle aussi, d'une manière éloquente, l'ancienneté, l'ampleur et le niveau des relations entre les deux cultures, ainsi que l'intérêt permanent manifesté par les roumains pour la production et l'acquisition du livre suisse.

Les enregistrements bibliographiques de la première partie ont été déroulés sur des larges domaines. Le rangement dans l'intérieur de chaque domaine a été fait alphabétiquement et chronologiquement dans le cas des rééditions. Nous avons accordé une attention particulière aux rééditions, qui dévoilent l'intérêt suscité parmi le public, l'intensité et l'impacte que ont eu dans divers périodes historiques de la Roumanie les plus représentatives créations du génie suisse, respectivement du génie roumain en Suisse. Les descriptions ont été effectuées conformément au *Standard Roumain ISO-690/1996. Références bibliographiques. Contenu, forme, structure.*

L'enregistrement des ouvrages a été fait seulement une fois. Dans le cas de ceux avec un contenu pluri thématique, susceptible d'être inclus dans plusieurs domaines, on a opté pour les inscrire dans le domaine que nous avons apprécié comme prioritairement traité.

Certaines descriptions bibliographiques concernant la littérature suisse d'expression française ont été extraites de: Stoica, Aurelia; Alexandrescu, Anca. *Receptarea literaturii elvețiene de expresie franceză in Romania: [bibliographie]= La Réception de la littérature suisse d'expression française en Roumanie [bibliographie]*. Iassy : La Bibliothèque Centrale Universitaire „Mihai Eminescu”, 2002. pg. 88. De même, une série de références concernant les témoignages les plus variés de la présence roumaine en Suisse ont été cueillies par: Căndea, Virgil. *Témoignages roumains outre les frontières: créations roumaines et documents sur les roumains dans des collections étrangères*. Nouvelle série [Vol.I] : Albanie-Éthiopie. Bucarest: Maison d'édition La Bibliothèque de Bucarest, 2010. pg. 523. Les références sont signalées par l'indicatif *apud*.

L'astérisque indique l'omission des références concernant la pagination dans les sources consultées, dans le cas des ouvrages se trouvant dans des fonds inaccessibles pour nous mais dont le contenu nous a semblé très approprié à notre thématique.

Les envois aux fonds et collections archivistiques ont été faits conformément aux normes des institutions qui les détiennent, pour être trouvés facilement par les chercheurs. De même pour les manuscrits, les lettres et les pièces des Collections Spéciales de la Bibliothèque de l'Académie Roumaine. Nous mentionnons que, sauf le 2-eme chapitre *Archives. Documents. Manuscrits*, des documents de ce type ont été répertoires aussi dans le contenu des autres chapitres thématiques de la première partie, conformément à leurs contenus. Dans le cadre du chapitre *Des roumains en Suisse. Des Suisses en Roumanie*, on a même constitué un sous chapitre différent des documents d'archive. Nous avons recouru à ce regroupement avec l'intention de faciliter aux personnes intéressées de trouver l'information, tenant compte que pour la recherche des problématiques de l'exile, de l'immigration, de la diaspora, les documents inédits prédominent numériquement et peuvent avoir une relevance plus importante que ceux publiés jusqu'à présent.

Dans la troisième partie intitulée *Anciens livres publiés en Suisse et se trouvant dans des collections roumaines*, nous avons listé des livres publiés aux XV-XVI siècles, selon leur valeur scientifique et bibliophilique.

Les déterminations imposées par le temps d'élaboration de l'ouvrage ont fait que seulement 599 titres de cette catégorie de documents puissent être décrits ici, conformément à la consultation des catalogues des livres anciens répertoriés .

La description bibliographique a respecté les règles de classification cf. *International Standard Bibliographic Description (ISBD). Consolidated Edition / recommended by the ISBD. Review Group, approved by the Standing Committee of the IFLA Cataloguing Section. 2010*, ayant le but de mettre en évidence les éléments qui relèvent les titres inclus. .

Les noms des auteurs ont été uniformisés, quand il a été possible. L'ordre des ouvrages d'auteurs prolifiques tient compte du critère alphabétique appliqué aux titres. Les éditions d'un ouvrage ont été ordonnées inversement du point de vue chronologique (l'édition la plus récente ayant priorité) pendant que les unités physiques (les volumes, les parties, les faisceaux) ont été ordonnées chronologiquement. *La Bible* a été ordonnée conformément à la succession historique des langues de rédaction et chronologiquement dans le cadre de la même langue. Les sources ont été mentionnées avec les données d'identification, y compris la page et le numéro correspondant au titre inclus dans ce répertoire. Les possesseurs sont représentés par des formes abrégées. Une part des descriptions

bibliographiques ont été confrontées à celles qui se trouvent dans d'autres prestigieuses bases de données, particulièrement dans des bases suisses.

Nous tenons à remercier à tous ce qui nous ont facilité le relèvement et l'accès aux documents de grande valeur, pour la plus part inédits. Ainsi nous mentionnons M. dr. Stelian Obiziuc, le chef de l'Unité Archives Diplomatiques du Ministère des Affaires Extérieures et aussi les MM. Dan Taloş, Nicolae Alexandru Nicolescu et Mihai Constantinescu, archivistes de mêmes institutions. Nous remercions aussi Mmes Veronica Vasilov, Doina Sima, Gabriela Dumitraşcu, Rodica Canac et Roxana Vlad, archivistes aux Salles d'Étude des Archives Historiques Nationales Centrales de Bucarest ; aussi les MM. Ioan Spătan, le chef du Cabinet de Microfilms, Emanuel Bădescu du Cabinet d'Estampes et Mme Ileana Petric du Service des Manuscrits et Livre Rare de la Bibliothèque de l'Académie Roumaine.

Nous espérons de encourager par notre modeste ouvrage l'intérêt à l'égard de toutes les valeurs par lesquelles la Suisse a apporté une contribution inestimable à beaucoup de domaines définitoires de la civilisation contemporaine et d'offrir à tout ceux intéressés par les relations roumaino-suisse un instrument pour une meilleure évaluation des réalisations du passé et, sur cette base, des priorités de l'avenir.

Les auteurs

Abrevieri

AMAE	– Arhivele Diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe, București
BAR	– Biblioteca Academiei Române, București
BAR Filiala Cluj-Napoca	– Biblioteca Academiei Române. Filiala Cluj-Napoca
BCUB	– Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” București
BCU „L. Blaga” Cluj-Napoca	– Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” Cluj-Napoca
BCU „M.Eminescu”	– Biblioteca Centrală Universitară „M.Eminescu” Iași
BERC Oradea	– Biblioteca Eparhiei Romano-Catolice Oradea
BERC Satu-Mare	– Biblioteca Eparhială Romano-Catolică Satu-Mare
BJ „A.D. Xenopol”	– Biblioteca Județeană „A.D. Xenopol” Arad
BJ Târgu-Mureș	– Biblioteca Județeană Târgu-Mureș
BJ Satu-Mare	– Biblioteca Județeană Satu-Mare
BNR	– Biblioteca Națională a României, București
BNR. Filiala Batthyaneum	– Biblioteca Națională a României. Filiala Batthyaneum, Alba-Iulia
BOF Satu-Mare	– Biblioteca Ordinului Franciscan din municipiul Satu Mare
BU Oradea	– Biblioteca Universității din Oradea
BUMF	– Biblioteca Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila” București
MSC Miercurea-Ciuc	– Miercurea-Ciuc. Muzeul Secuiesc al Ciucului, Miercurea-Ciuc
P.R.C. „Sf. Mihail”	– Parohia Romano-Catolică “Sfântul Mihail”, Cluj-Napoca
SANIC	– Serviciul Arhivelor Naționale Istorice Centrale